

ΟΙ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΕΣ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ

ΛΕΩΝ Ο ΣΟΦΟΣ ΚΑΙ Η ΤΕΣΣΕΡΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΟΥ

"Ένα αυτοκρατορικό γεύμα. "Όπου ο Λέων επιτίθεται άκαθεκτος έναντιον του Πατριάρχου. Μία συγκινητική σκηνή. "Ο αυτοκράτωρ παρουσιάζει τo παιδι του στους άρχιερείς! "Η έξορα του Νικολάου. "Ο μοναχός Εϋθύμιος εκλέγεται Πατριάρχης. "Ο Κωνσταντίνος Πορφυρογέννητος στέφεται βασιλεύς των Ρωμαίων. "Ο θάνατος του Λέοντος. "Ο άντιβασιλεύς 'Αλέξανδρος. Τα μαρτύρια του Πατριάρχου Εϋθύμιου και του μικρού αυτοκράτορος κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Δ'.

Το ίδιο βράδυ της ημέρας, που έλαβε χώραν το επεισόδιο, που αναφέραμε στο προηγούμενο φύλλο, μεταξύ του αυτοκράτορος και του Πατριάρχου Νικολάου, ο Λέων παρέθεσε γεύμα στα άνακτορα στους άνωτέρους κληρικούς και στους άρχοντας.

"Έξαφνα, στα έπιδόκια, ο αυτοκράτωρ, στρεφόμενος προς τον παρακαθήμενο Πατριάρχη, άρχισε, παρουσί μιλών, να του μιλήσει δορυμνάτα. Του ήπιωσε τις ύποσχέσεις του και τις κολακείες του και έπειτα τον απεκάλεσε άποκαλύπτα έπισκοπο και ψεύτη.

"Έπειτα, παίρνοντας μαζί του τους άνωτέρους κληρικούς στα ίδια αίθια διαμερισμάτα του, τους μίλησε με δάκρυα στα μάτια, αναφέροντάς τους πόσο δυστυχής ύπήρξε στους τρεις προηγούμενους γάμους του και έπειτα, αφού τους παρουσιάζει τo παιδι του, τo σπρώχνει στην άγκαλιά του και τους παρακάλεσε να τo εύλογήσουν και να προσεχηθούν γι' αυτό. "Η συγκινητική αυτή σκηνή έκανε πολλούς από τους Έπισκόπους να υλακώσουν και, άπαρνούμενοι τoν Πατριάρχη, να τειθούν με τo μέρος του Λέοντος.

"Έτσι τὰ πράγματα γοργά-γοργά τραβούσαν προς μία αίσια λύση για τo Λέοντα. "Εντομαξαζή έφτασαν από τη Ρώμη και οι άπεσταλμένοι του Πάπα, φέρνοντας την έγκρισή του για τoν τέταρτο γάμο τoν αυτοκράτορος, γιατί στη δυτική Έκκλησία, όπου ο τέταρτος γάμος δέν άπαγορεύεται, η άτηρσις του Λέοντος είχε φανή πολύ φυσική. "Ο Πατριάρχης Νικολάος άρνήθηκε τότε ναρθή σε άσιασθήσασε έπικοινωνία μ' αυτούς τους ξένους, οι όποιοι, καθώς έλεγε, "είχαν πάει στην Πόλη για να τους κηρύξουν τον πόλεμο. Μά επειδή ης άιτές ης ενίργειές του πήγαν χαμένες, γιατί τo μεγαλύτερο μέρος του Κλήρου έξαγοράστρησε από τoν αυτοκράτορα και τoν έγκρατέλειψε. "Όσοι πάλι τoν έμειναν πιστοί, έξορίστρηκαν, ως ότου, στο τέλος ο Λέων, για ν' άπαλλάξη τoν Κλήρο από την έπίδραση του Νικολάου, άποφάσισε να λάβη μέτρα και έναντιον αυτού τoυ ίδιου.

"Έτσι, την 1 Φεβρουαρίου, κατά τo τέλος του έπισήμου άνακτορικού γευμάτος, ο αυτοκράτωρ άρχισε να κατηγορή σφοδρά τoν Πατριάρχη και να τoν καταγέλη δημοσία για τις σχέσεις του με τoν άντάτη Δούκα και για την προδοσία. "Έπειτα άπ' αυτό, την άλλη μέρα, διάταξε να συλλάβουν τo Νικόλαο και να τoν στείλουν υπό άστυράν φρουρίσιν σ' ένα μοναστήρι της Άσίας.

Σέ λίγες ημέρες κατόπιν συνήλθε η 'Ιερά Σύνοδος και έπεκράωσε τo γάμο του αυτοκράτορος και κατηγορήσασε τη διαταγή, διά της όποιας άπαγορεύόταν η εισοδός του στις εκκλησίες. Μά επειδή ο Νικόλαος, παρ' όλη την έξορα του, έξακολουθούσε να έμπνέη στην άρνησή του, ο αυτοκράτωρ τoν εκάλεσε να ύποβάλη την παραίτησή του. Αδύς τoν άναγκάστρη να ύποκύνη, γιατί φοδόνταν μήπως ο Λέων τoν καταβιάξη επί εσχάτη προδοσία. Είς άντιπατάσασιν του ο Μητροπολίτης άνέβασαν στόν Πατριαρχικό θρόνο τoν εύσεβη και άσποθρο μοναχο Εϋθύμιο, ο όποιος, παρὰ τις άρχικες άντιρροήσεις του ν' άποδεχθί τo αξίωμα αυτό, άναγκάστρη στο τέλος να ύποκύνη στις παρακλήσεις τών Έπισκόπων, τών άπεσταλμένων τoυ Πάπα και τoυ αυτοκράτορος.

Μέ τoν συμβιβασμό αυτό ο Λέων κολικωνόταν να πιστεύη ότι είχε τεματισθεί, σύμφωνα με τις έπιθυμίες του, τo ζήτημα τoυ τεταρτού γάμου του. Στην πραγματικότητα όμως, έξέ ατίας του, άληθινό σχίσμα είχε δημιουργηθεί στην δοθόδοξο Έκκλησία. "Ο Κλήρος είχε χωριστεί στα δύο και οι μισοί κατέλας ήσαν με τo μέρος τoυ Εϋθύμιου και οι άλλοι μισοί με τo μέρος τoυ Νικολάου. "Εκλεκτοί Μητροπολίτες

είχαν έξοριστεί, επειδή ύποστήριζαν τoν έξοριστο Πατριάρχη, καταδιώξεις είχαν διαταγεί και οι άντίθετοι έφυλάκοντο. "Όλα αυτά όμως τὰ μέτρα προκαλούσαν την άγανάκτηση τoυ λαού έναντιον τoυ Λέοντος, της Ζωής και αυτού τoυ νέου Πατριάρχου. Αιθέλιο κολικωνούσαν καθήμενώς έναντιον τους, χωρίς να κάνουν διάκριση μεταξύ τους, μολοντί η σπάσις τoυ Πατριάρχου ύπήρξε πάντοτε άφοβος. "Όταν μάλιστα ο Λέων έξήτησε άπ' αυτών να μνημονεύται και τo όνομα της Ζωής, υπό την ίδιότητα της ως Αίγυπτίας, στις προσευχές που εύφύλλοντο στην Άγια Σοφία, ο Πατριάρχης άρνήθηκε άπλότως να τo δεχθί αυτό, παρ' όλες τις ίκεσίες και τις άπειλές της αυτοκρατορίας και παρ' όλη την όργη τoν αυτοκράτορος, ο όποιος σκέπτηκε για μία στιγμή να τoν εκθρονίση.

"Ότόσο ο Εϋθύμιος συγκρατετέθη, στις 9 'Ιουνίου 911, να στέψη έπίσημος μέσα στην Άγια Σοφία τoν νέο τoυ Λέοντος, τo νεαρό Κωνσταντίνο Πορφυρογέννητο, βασιλέα τών Ρωμαίων. "Έτσι, χάρις στη διπλωματικότητα του και την έπιμνηνίαν του, ο Λέων ΣΤ', παρ' όλες τις άντιθέσεις που συνάντησε, επέτρησε τούς σκοπούς του.

Το ζήτημα όμως της τετραγαμίας τoυ Λέοντος έμελλε ν' άναστατάσθη επί πολύ άκόμα τη Βυζαντινή Αδτοκρατορία. Γι' αυτό, όταν τo Μάιο του 912 ο Λέων επέθηκε έξαφνα, άμέσως τo ζήτημα αυτό παρουσιάστηκε επί επί τάπητος. "Έπ' έπτά χρόνια μετά τo θάνατο του δύο άντίπαλοι φιλόδοξοι βροσκόντασσαν άντιμέτωποι και παλεμώσαν με όλα τὰ μέσα. "Ο ένας ήταν η Ζωή, η όποια ύπερασπιζόταν με κάθε τρόπο τὰ αυτοκρατορικά της δικαιώματα, τo γάμο της και τo παιδι της, και ο άλλος ο Πατριάρχης Νικόλαος, ο όποιος ήθελε να εκδιωχθί και να πραγματοποιήση την άσολμητή έπιθυμία του, συγκρατετώντας στα χέρια του όλη την έξουσία.

Είς' άλλθεια ότι, σύμφωνα προς τις ύποσχέσεις που είχε δώσει η Σύγκλητος στόν Λέοντα, ο γιός του Κωνσταντίνος άνεκηρύχθη, άμέσως μετά τo θάνατο του, αυτοκράτωρ. Είχε όμως συνέταξο στο θρόνο και κηδεμόνα τo θείο του 'Αλέξανδρο, τoν όποιου η πρώτη δουλειά ήταν να διάξη βάνασαη τη Ζωή από τo παλάτι και ν' άνακαλέσθ στόν πατριαρχικό θρόνο τόν έκπτωτο Νικόλαο.

"Έτσι ο Πατριάρχης έξαναγύσασε από την έξορα του, διαφραμένος για έκδίκηση. 'Αγέρωχος τόρα στό θρίαμβο του και πιο άναδής από πριν, άρχισε να καταδιώκη με πείσμα όλους τούς έξυθρούς του, ειχαρστώντας έτσι και τoν κηδεμόνα τoυ μικρού αυτοκράτορος, τoν όποιου έξυπρητόσασε την πολιτική.

Και πρώτα-πρώτα έξέλασε έναντιον τoν νεαρότο Εϋθύμιο και τόν εκάλεσε να παρουσιάσθ για να άπολογηθί ενώπιον ειδικής Συνόδου, που είχε συνέλθει στο παλάτι. "Έκει ο δυστυχισμένος Εϋθύμιος, όχι μόνο άναθεματίστρη και κηρύχτηκε έπιστοπος, αλλά ο Νικόλαος, λημονώντας τη θέα του, έφτασε μέχρι τoυ σημείου να τόν έξυθρίσθ κτηνωδώς, ενώ οι ύπηρετές του, κατά διαταγή του, οίχτηκαν άπάντα του, τού έξέωσαν τὰ ράσα, τόν έρριξαν κάτω, τού έξορρίζωσαν τὰ γένηα, τού έσπασαν τὰ δόντια και στο τέλος τόν έθειραν τόσο άγρια με κλωτσιές και γροθιές, όστε έμεινε επί πολλή ώρα άναίσθητος και μόλις έξέφυγε από τo θάνατο.

Μά αυτό δέν έφτανε μόνο για να κατακραύη τη μανία τoυ Νικολάου, ο όποιος έννοσασε να εκδιωχθί όλους εκείνους, οι όποιοι είχαν συντελέσει στην έξορα του και στη θυμωμένη του, και αυτών άκόμα τόν νεαρό Λέοντα. "Έτσι, ο'

ΤΟΥ ΧΑ'ΙΝΕ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ
Στόν όπιο θαροδασε την κόρη ενός κόρη, τὰ μάγουλα πάχει βρεμμένα, χλωμά. Σε πράσινο δέντρο άποκάτω είχε γαίρα, και μέσ' στην άγκάλη την είχε άπαλά.
Της είπα: — εδέν θέλω τoυ κόρη τo θρόνο, τ' όλόγυρο μήτε δέν θέλω μισθί. Δέν θέλω κορώνα διαμάντινη, μόνο έσε θέλω ωςχω πακόρη παιδί.
— Δέν γίνεται, τότε άποκριθί. Στοχάσου, κοίμαμαι στόν τάφον εδω και καιρο. Τη νύχτα μονάχα σιμώνω κοιτά σου, μονάχα τη νύχτα γιατί σ' αγαπώ! >
Μετάφρ. ΛΕΑΝΔΡΟΥ Κ. ΠΑΛΛΑΜΑ

